

مرکز تحقیقاتی و پژوهشی
موسسه عالی آموزش
و تربیت

بسمه تعالی

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال دوم ۱۴۰۳-۱۴۰۲

مهر مدرسه

ساعت برگزاری: ۹ صبح	نرد: ۱۷	مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه
شماره یا نام صحیح اول	نرد به عدد	نرد به حرف
شماره یا نام صحیح دوم	نرد به عدد	نرد به حرف

کد طلایی:

کد امتحان:	۲۴۰۲۲/۰۴
تاریخ آزمون:	۱۴۰۳/۰۳/۲۰
عنوان:	نحو متوسطه (۲)
کتاب:	نحو متوسطه
محدوده:	از ابتدای درس ۲۰ تا پایان کتاب به استثنای دروس حذفی
حذفیات:	دروس ۲۹، ۳۷، ۳۸، ۳۹

از نوشتن نام و نام خانوادگی در برگه امتحان و پاسخنامه، خودداری نمایید.

۰/۵

۱- در دو عبارت «کفی بالله شهیداً» و «عندی خاتم ذهباً» به ترتیب چه نوع تمییزی به کار رفته است؟ ص ۱۷۳ و ۱۷۵

(أ) تمییز ذات - تمییز ذات

(ب) تمییز نسبت - تمییز نسبت

(ج) تمییز ذات - تمییز نسبت

(د) تمییز نسبت - تمییز ذات

۰/۵

۲- کدام یک از موارد زیر «استغاثه» است؟ ص ۲۰۵

(أ) یا لله

(ب) یا عباد

(ج) ربنا ظلمنا أنفسنا

(د) وا محمدا

۰/۵

۳- در کدام یک از اضافه‌های زیر «فی» در تقدیر است؟ ص ۲۲۳

(أ) خاتم ذهب

(ب) صلاة اللیل

(ج) دینکم

(د) تحت اقدام

۰/۵

۴- جمله «یرکض» در دو عبارت «جاء علی یرکض» و «جاء رجل یرکض» به ترتیب چه نقشی دارد؟ ص ۲۴۶

(أ) حال - حال

(ب) صفت - صفت

(ج) حال - صفت

(د) صفت - حال

۰/۵

۵- فاعل در افعال مدح و ذم «نعم الرجل علی» «لاحبذا المتکبر» به ترتیب چیست؟ ص ۲۷۰ و ۲۷۳

(أ) الرجل - ذا

(ب) الرجل - المتکبر

(ج) علی - ذا

(د) علی - المتکبر

۰/۵

۶- نوع بدل در عبارت «أعجبتنی فاطمة (س) حلمها» چیست؟ ص ۲۵۴

(أ) بدل کل از کل

(ب) بدل جزء از کل

(ج) بدل اشتمال

(د) بدل مابین

۱

۷- در عبارات زیر «حال»، «ذوالحال» و «نوع حال» (مفرد، جمله و شبه جمله) را مشخص کنید.

(أ) فخرج علی قومہ فی زینتہ

ص ۱۷۰ پاسخ: «فی زینتہ»: حال - «هو» درون خرج [یا با مسامحه و ارفاق: «ه» در قومه] - نوع حال: شبه جمله

(ب) و سخر لكم الشمس و القمر دائین

ص ۱۶۹ پاسخ: «دائین»: حال - «الشمس و القمر»: ذوالحال [اگر تنها یکی بیان شود، نمره تعلق نمی‌گیرد] - نوع حال: مفرد

۸- بر اساس کلمه‌های داده شده برای اعداد زیر تمییز مناسبی بسازید و اعراب آن را بنویسید.

- (أ) سبع (لیل) پاسخ: «لیل» ص ۱۸۳
 (ب) ثمانین (جلدة) پاسخ: «جلدة» ۱۸۲
 (ج) تِسْعُمَاة (امرأة) پاسخ: «امرأة» ص ۱۸۰
 (د) ثلاثاً و ثلاثین (سنة) پاسخ: «سنة» ص ۱۹۱

۹- نوع استثنا (متصل، منقطع و مفرغ) و اعراب مستثنی را در موارد زیر مشخص کنید.

- (أ) إني لا أرى الموت إلا سعادةً ص ۱۹۸ پاسخ: استثنای مفرغ - اعراب بر حسب اقتضای عامل [یا مفعول به دوم]
 (ب) لا يسمعون فيها لغواً إلا سلاماً ص ۱۹۸ پاسخ: استثنای منقطع - نصب
 (ج) ما جاء القوم إلا سعيد ص ۱۹۵ پاسخ: استثنای متصل - جواز نصب و تبعیت از اعراب «مستثنی منه» [یا جواز نصب و بدل]

۱۰- جار و مجرور و متعلق آن‌ها را در عبارتهای زیر مشخص کنید.

- (أ) سلامٌ هي حتى مطلع الفجر ص ۲۱۸ پاسخ: حتى مطلع - متعلق به «سلام»
 (ب) إني جاعلٌ في الارض خليفة ص ۲۲۰ پاسخ: في الارض - متعلق به «جاعل»

۱۱- اضافه لفظی را تعریف کنید و فائده آن را بیان کنید و بر آیه شریفه «إنا مُرسلوا الناقَةَ فتنَةً لهم» تطبیق کنید. ص ۲۲۴-۲۲۶

پاسخ: اضافه لفظی: اضافه صفت به معمولش است و فایده آن ایجاد تخفیف و سبکی در لفظ «مضاف» است.
 اضافه «مرسلوا الناقَةَ»، اضافه لفظی است، زیرا «مرسلوا» اسم فاعل [یا صفت] و «الناقَةَ»، مفعول به برای آن است که پس از اضافه، نون «مرسلون» برای سهولت تلفظ حذف شده است.

۱۲- اسباب منع صرف اسماء زیر را بیان کنید. ص ۲۳۵ و ۲۳۷

- (أ) سلمان پاسخ: علمیت و الف و نون زائده
 (ب) مصابیح پاسخ: جمع بر وزن مفاعیل
 (ج) آخر پاسخ: وصف و معدول از «آخر»
 (د) بیت لحم پاسخ: علمیت و مرکب مزجی

۱۳- توابع و متبوعات را در مثال‌های زیر مشخص کرده و نوع آن را بیان کنید.

- (أ) فسجد الملائكة كلهم ص ۲۵۱ پاسخ: كل - تأکید از «الملائكة»
 (ب) وجعلنا فيها رواسي شامخات ص ۲۴۷ پاسخ: شامخات - صفت برای «رواسي»
 (ج) جعلنا معه أخاه هارون وزيراً ص ۲۶۰ پاسخ: هارون - بدل یا عطف بیان از «أخاه»
 (د) كفانا الله وإياكم كيد الظالمين ص ۲۶۰ پاسخ: إياكم - عطف نسق به «نا»

۱۴- جمله تعجب «ما أحسن سعيداً» را ترکیب کنید. (ذکر یک احتمال کافی است).

پاسخ ص ۲۷۴: «ما»: مبتدا و محلاً مرفوع - «أحسن» فعل تعجب و «هو» در آن مستتر و فاعل - «سعيداً» مفعول به و منصوب - جمله «أحسن سعيداً» اگر «ما» را اسم نکره بگیریم، خبر است و اگر «ما» را اسم موصول و معرفه بگیریم صله است و خبر «شيءٌ عظيمٌ محذوف است». [ذکر یک احتمال در خبر کافی است]

توضیح جهت استحضار مصحح: در مورد ما دو ترکیب وجود دارد: اول: نکره تامه به معنای شیء عجیب و مبتدا و جمله احسن سعیداً خبر آن رابط جمله خبر، ضمیر مستتر در احسن که به ما بر میگردد. دوم: ما موصوله و مبتدا و جمله احسن سعیداً صله آن و خبر محذوف است (شیء عجیب)

۱۵- معانی حروف جر مشخص شده را در عبارتهای زیر بیان کنید.

- (أ) ... ليقوم الناس بالقسط پاسخ: تعدیه ص ۲۸۰
 (ب) قم عني بهذا الامر پاسخ: بدل ص ۲۸۴
 (ج) لدوا للموت و ابنوا للخراب پاسخ: عاقبت ص ۲۸۹
 (د) ما رأيتُ صديقي مُنذُ يومنا پاسخ: به معنای فی ص ۲۹۲

۱۶- جملات مشخص شده، محلی از اعراب دارند یا ندارند؟ علت آن را بیان کنید.

- (أ) السلام على يومٍ وُلِدْتُ ص ۳۳۹ پاسخ: محلاً مجرور - مضاف الیه
 (ب) فأوحينا إليه أن اصنع الفلك ص ۳۳۶ پاسخ: محلی از اعراب ندارد - جمله مفسره
 (ج) من يُضليل الله فلا هادي له ص ۳۳۵ پاسخ: محلاً مجزوم - پاسخ شرط جازم